

Verslag Maatschappelijk Café

Georganiseerd door

Alliantie Voeding
Gelderse Vallei

Gezond eten in de zorgketen

Wie neemt de regie?

'Voeding zou veel meer onderdeel moeten worden van de zorg' aldus Dhr. Huijts, Directeur-Generaal Volksgezondheid van het ministerie van VWS. Hij was één van de sprekers van het Maatschappelijk Café 'Gezond eten in de zorg – wie neemt de regie'. Kranten staan vol over overgewicht, terwijl ondervoeding bij ziekte óók een groot probleem is. Alle sprekers waren het erover eens dat organisaties moeten samenwerken om voeding in de zorg een grotere plaats te geven.

Er was een overweldigende belangstelling voor het debat over gezond eten in de zorg dat plaatsvond in Ziekenhuis Gelderse Vallei. Met dit debat zet de Alliantie Voeding Gelderse Vallei de rol van voeding in de zorg op de agenda.

Spreker: Niek Klazinga

Professor Sociale Geneeskunde Academisch Medisch Centrum Amsterdam en voorzitter Nederlandse Public Health Federatie

"Ik zie zeven belangrijke schakels bij voedingspreventie. Ten eerste moet de gezonde keuze de gemakkelijkste keuze worden. De overheid zou dit kunnen stimuleren door bijvoorbeeld het prijsbeleid aan te passen. Bedrijven moeten worden gestimuleerd om hun voedingsmiddelen gezonder te maken. We moeten ook meer investeren in interventies voor een gezonde leefstijl. De scheidslijn tussen geneesmiddelen en voeding vervaagt. Maar waarom werken dan ook

apotheek, fysiotherapeut en diëtist niet meer samen?

Bij chronisch zieke patiënten moet de zorgverlener voldoende aandacht aan voeding besteden. Maar ook de patiënt heeft een eigen verantwoordelijkheid voor zijn voedingsgedrag. In zorginstellingen moet voeding een centrale rol krijgen. Tot slot ben ik een groot voorstander van het integreren van kennis en praktijk. De Alliantie Voeding Gelderse Vallei is hier een goed voorbeeld van."

Spreker: Ben Witteman

maag-, lever-, darmspecialist Ziekenhuis Gelderse Vallei

"Ziek zijn is krachtssport. Iemand die ziek is heeft nutriënten en calorieën nodig om te herstellen. In Nederland zijn twintig tot veertig procent van de opgenomen patiënten ondervoed. Dit kan beter. Een goede voedingstoestand zorgt voor een kortere opnameduur en een sneller herstel.

De eerste lijn heeft hierin een belangrijke signaalfunctie. Zorgverleners moeten screenen op voedingstoestand en indien nodig een behandeling inzetten. Ook als een patiënt uit het ziekenhuis wordt ontslagen is het van groot belang dat de ingezette behandeling doorgaat. Goede samenwerking tussen ziekenhuis en eerste lijn is dus essentieel. Uit onderzoek onder huisartsen in Ede bleek dat 7% van de patiënten die bij de huisarts kwamen ondervoed was. Huisartsen hebben het vaak te druk om zich met voeding bezig te houden. Praktijkondersteuners zouden hier wat mij betreft een grotere rol kunnen spelen."

Spreker: P. Huijts

directeur-generaal Volkgezondheid, ministerie van VWS

“In een zorginstelling valt voeding vaak onder de verantwoordelijkheid van het facilitair bedrijf en niet onder de directie. Dat moet veranderen.

VWS zet in op ketenzorg. Ik pleit voor een holistische benadering, waarbij voeding en zorg zijn geïntegreerd. Op dit moment zijn er door verschillende partijen in het veld zorgstandaarden ontwikkeld, die de integrale of ketenzorg voor chronisch zieken beschrijven. De zorgstandaarden beschrijven ook voeding als onderdeel van de zorg en zijn daarmee een instrument om voeding een meer integrale plaats te geven.

Ook in verpleeg- en verzorgingshuizen is aandacht voor voeding van groot belang. Voor veel bewoners is de maaltijd het hoogtepunt van de dag. Het is belangrijk om aandacht aan de kwaliteit en de ambiance te besteden, juist omdat ouderen een groter risico op ondervoeding lopen. VWS is hierbij betrokken via verschillende

initiatieven, waaronder de stuurgroep ondervoeding.”

Spreker Bas Leerink

lid Raad van Bestuur Menzis

“De kranten staan vol over overgewicht, maar ook ondervoeding bij ziekte is een groot probleem. Het Zorgpad ondervoeding is een belangrijk instrument om de screening en behandeling van ondervoeding in de eerste, tweede en derde lijn vorm te geven. Als dit effectief blijkt te zijn, kan het een criterium worden bij de inkoop van zorg.

Menzis stimuleert dit project om verschillende redenen: het verbetert de kwaliteit van zorg, wij vinden de centrale rol van de huisarts belangrijk én dit voorkomt een extra beroep op de zorg. Dit levert veel winst op, ook in de eerste lijn.

We moeten zuiniger omgaan met de zorg. De beschikbaarheid van zorg is tegenwoordig té vanzelfsprekend. Altijd is er een ziekenhuisbed beschikbaar en als het nodig is, rijdt de ambulance voor. Maar de zorg wordt schaarser, gezien de veranderende leeftijdsopbouw van de bevolking. Mensen zullen gezonder moeten gaan leven. Wij kunnen mensen hiertoe stimuleren, door preventieve programma's in het verzekeringspakket op te nemen. Maar als zorgverzekeraar kunnen wij mensen niet verplichten. Ik stel voor om mensen te verleiden, en een gezonde leefstijl bij de bron aan te pakken: maak bijvoorbeeld een omgeving aantrekkelijk om te bewegen, voer een vettax of een suikertax in.

De stellingen uit het debat

Voeding is het beste medicijn

Voor 50%: Voeding is de basis van de gezondheid. Uit onderzoek blijkt dat voeding bij hoge bloeddruk minstens zo effectief is als medicijnen.

Tegen 50%: Voeding is geen medicijn, maar werkt preventief.

Gelderland moet de gezondste provincie van Nederland worden

Voor 60%: Mevr. Marijke van Haren, gedeputeerde provincie Gelderland economie en mobiliteit: Gelderland doet er alles aan om de gezondste provincie te worden: een groene omgeving, de Health Valley en de Food Valley. Gelderland heeft het grootste aantal kilometers fietspaden en is dé wijnprovincie van Nederland.

Tegen 40%: Dit is een prachtig, maar egoïstisch streven. Laten we kennis delen.

De economische opbrengst van preventie is hoger dan de prijs

Voor 95%: Natuurlijk levert preventie economisch veel op, ook bij ouderen. Ouderen leven langer in gezondheid, waardoor er bijvoorbeeld minder aanspraak gemaakt wordt op de AWBZ.

Tegen 5%: Het belang van preventie moet niet vanuit economische perspectief worden bekeken. Preventie is goed voor het welzijn en geluk van mensen. Laten we de discussie voeren vanuit dit perspectief niet vanuit het financieel perspectief.

Alle zorgverleners moeten eerst op voedingsles

Voor 70%: Voeding is een belangrijke basis voor iedereen. Het zou in iedere opleiding moeten zitten.

Tegen 30%: Dhr. Prof. Roland Friele, hoofd van onderzoeksafdeling NIVEL, Nederlands Instituut voor Onderzoek van Gezondheidszorg en professor aan de Universiteit van Tilburg: Het is niet haalbaar om alle zorgverleners op voedingsles te sturen. Huisartsen bijvoorbeeld worden overstelpt met allerlei cursussen. Pick your battles: toon aan wat voeding daadwerkelijk kan doen voor patiënten (bijvoorbeeld bij ondervoeding) en speel daarop in richting de zorgverleners.

Zorgverleners moeten eraan kunnen verdienen als een patiënt gezonder gaat eten

Voor 20%: Niets is zo moeilijk als gedragsverandering te bewerkstelligen bij patiënten. Als je dat als zorgverlener voor elkaar krijgt, dan heb je een topprestatie geleverd, waarvoor je zeker beloond mag worden.'

Tegen 80%: Tevredenheid van de patiënt moet de drijfveer zijn en niet het geld.

Het ziekenhuis moet de voedingszorg voor ouderen in de regio registreren

Voor 20%: Dhr. Hazelaar, directeur Opella, zorgorganisatie in regio Ede-Wageningen: de Alliantie Voeding Gelderse Vallei is een prachtig voorbeeld van hoe een ziekenhuis een belangrijke rol kan nemen. Laten we de kennis die we nu hebben verder implementeren. Rol deze kennis uit in andere ziekenhuizen!

Tegen: 80%: Veel ziekenhuizen hebben geen expertise op voeding. Het zou jaren duren voordat ziekenhuizen deze kennis hebben opgebouwd en dus de regierol kunnen nemen.